

ΕΡΓΑΛΕΙΟ Ε

Πρότυπες Προδιαγραφές

Περιληπτική παρουσίαση

1. Ο σκοπός αυτού του εργαλείου

Η παροχή προδιαγραφών για την προμήθεια διαφόρων σημαντικών αγαθών.

2. Πλεονεκτήματα του εργαλείου

Το εργαλείο αυτό βοηθά τους υπεύθυνους προμηθειών στη σύνταξη προδιαγραφών για την προμήθεια διαφόρων αγαθών, οι προδιαγραφές που παρέχονται μπορούν να χρησιμοποιηθούν απευθείας, μερικώς ή ολικώς.

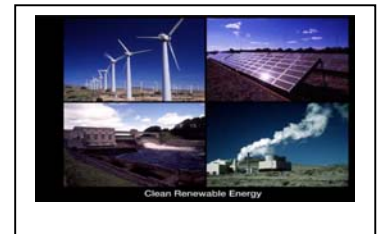
Πριν τη χρήση των προδιαγραφών, συνιστάται η διεξαγωγή έρευνας αγοράς για πιθανούς προμηθευτές. Οι προδιαγραφές αυτές, μπορεί να είναι περίπλοκες και να χρειάζονται παρακολούθηση (σχετική με τον βαθμό εφαρμογής τους) κατά τη διάρκεια της ισχύος της σύμβασης, για το λόγο αυτό οι υπεύθυνοι προμηθειών θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι αυτοί και οργανισμοί τους είναι σε θέση να φέρουν εις πέρας τη διαδικασία αυτή.

3. Ποιο είναι το αντικείμενο του εργαλείου ;

Το εργαλείο αυτό επικεντρώνεται σε επτά κατηγορίες προϊόντων

Προμήθεια ανανεώσιμης ηλεκτρικής ενέργειας

Το εργαλείο εξηγεί πως προσδιορίζεται με προδιαγραφές η ανανεώσιμη ενέργεια, και ενημερώνει για τα διαθέσιμα πρότυπα. Επίσης υπογραμμίζονται μερικοί από τους κινδύνους που υφίστανται όταν υιοθετούνται γενικά κριτήρια τα οποία έχουν αναπτυχθεί από οργανισμούς τυποποίησης και προτύπων.

Προμήθεια ειδών Η/Υ

Στο κομμάτι αυτό θέτονται κριτήρια τα οποία σχετίζονται με τη διαθεσιμότητα των προϊόντων Η/Υ στην αγορά. Το σκεπτικό είναι ότι είναι καλύτερο να υπάρχει βελτίωση στην πορεία, χρησιμοποιώντας τις προμήθειες ως εργαλείο μείωσης των μη φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων, παρά να επιδιώκεται εξαρχής η σύγχρονη βέλτιστη πρακτική η οποία δεν διατίθεται εύκολα στην αγορά.

Προμήθεια κατασκευών και υπηρεσιών κατασκευής

Αυτό είναι αρκετά πολύπλοκο και σημαντικό θέμα. Είναι πολλά τα στοιχεία που συνθέτουν τη διαδικασία κατασκευής τα οποία μπορούν να επηρεαστούν από τις πράσινες προμήθειες συμπεριλαμβανομένου του σταδίου του σχεδιασμού. Το κεφάλαιο καθορίζει κάποια από τα σύνθετα πρότυπα που είναι διαθέσιμα στην Ευρώπη και στοχεύουν σε ένα βιώσιμο αποτέλεσμα. Περιλαμβάνονται λεπτομερή πρότυπα και παραπομπές.

Προμήθεια τροφίμων

Αυτός είναι ένας τομέας που σχετίζεται άμεσα με τις βέλτιστες περιβαλλοντικές πρακτικές. Το εργαλείο παρέχει πληροφορίες για Εγγυημένα Πρότυπα Τροφίμων και για Οργανικά Τρόφιμα και καθορίζει λεπτομερείς προδιαγραφές για αρκετές ομάδες τροφίμων.

Προμήθεια Οχημάτων και Μεταφορών

Το κεφάλαιο αυτό παρουσιάζει προδιαγραφές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την προμήθεια οχημάτων για μεταφορές και παρέχει τη διαθεσιμότητα στην αγορά, των οχημάτων που πληρούν μια σειρά από ευρωπαϊκά πρότυπα. Υπογραμμίζει επίσης σημασία του καθορισμού της οδηγικής ικανότητας για τη διασφάλιση της χαμηλότερης κατανάλωσης καυσίμων, κ.α.

Προμήθεια Καθαριστικών

Η χρήση των καθαριστικών και των συστατικών τους μπορεί να επηρεάσει το περιβάλλον και την υγεία των εργαζομένων. Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των καθαριστικών εξαρτώνται σχεδόν αποκλειστικά από την περιεκτικότητά τους σε επιβλαβή χημικά. Οι προδιαγραφές για τα καθαριστικά μπορούν να είναι αρκετά πολύπλοκες.

Προμήθεια Χαρτιού

Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των προϊόντων χαρτιού από την άποψη του κύκλου ζωής τους, απορρέουν από τις εργασίες παραγωγής τους και την χρήση φυσικών πόρων. Σήμερα υπάρχουν στην αγορά προϊόντα τα οποία έχουν πολύ καλύτερη περιβαλλοντική επίδοση από ό,τι δέκα χρόνια πριν. Το εργαλείο παρουσιάζει μια πρότυπη προδιαγραφή που χρησιμοποιήθηκε στην κοινή προμήθεια χαρτιού που πραγματοποιήθηκε από τους εταίρους του προγράμματος LEAP.

4. Γρήγορες Ενέργειες

Εάν έχετε λίγο χρόνο στη διάθεσή σας για να κατανοήσετε πλήρως τις προδιαγραφές, θα σας φανεί χρήσιμο να ανατρέξετε στα οικολογικά σήματα. Εκτός από το ευρωπαϊκό οικολογικό σήμα EU flower και τα κριτήριά του -για να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις σας- θα πρέπει να χρησιμοποιήσετε κριτήρια που χρησιμοποιούνται και σε άλλα οικολογικά σήματα.

Στον παρακάτω πίνακα έχουν συμπεριληφθεί για κάθε προϊόν, τρία με τέσσερα κριτήρια τα οποία μπορείτε να χρησιμοποιήσετε για να ξεκινήσετε μια διαδικασία πράσινων προμηθειών.

Εάν δεν έχετε καθόλου χρόνο για να ασχοληθείτε με την διαδικασία του προσδιορισμού κριτηρίων για περισσότερο πράσινα προϊόντα σας συμβουλευόμαστε να συνεργαστείτε με άλλους Δήμους σε κοινές προμήθειες, αγοράζοντας κάθε φορά και ένα διαφορετικό προϊόν και σχηματίζοντας μια κεντρική αρχή αγορών.

Με τη χρήση αυτού του εργαλείου διευκολύνεται η σύνταξη οικολογικών προδιαγραφών και η μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του οργανισμού σας.

Πρόλογος στις προδιαγραφές

Στον παρακάτω πίνακα υπάρχουν διάφορα κριτήρια ανά κατηγορία προϊόντος, τα οποία μεγιστοποιούν το περιβαλλοντικό όφελος, για περισσότερες πληροφορίες και λεπτομερείς προδιαγραφές ανατρέξτε στα παραρτήματα του κεφαλαίου.

Κατηγορία Προϊόντων	Κριτήρια
Ανανεώσιμη Ενέργεια	Η ανανεώσιμη ενέργεια καθορίζεται στην Οδηγία 2001/77/EK
Είδη Η/Υ	Το προϊόν πρέπει να πληροί τις προδιαγραφές του τελευταίου ENERGY STAR® , ή ισότιμου, το οποίο ισχύει για τη συγκεκριμένη κατηγορία προϊόντος έως και την ημερομηνία λήξης της κατάθεσης των προσφορών ¹ .
Κατασκευές	Ενότητα 7
Βιολογικές Τροφές	Όλα τα είδη βιολογικών τροφίμων θα πρέπει να πληρούν τα κριτήρια του Κανονισμού (ΕΟΚ) 2092/91 για τη βιολογική παραγωγή γεωργικών προϊόντων. Τα ζώα από τα οποία παράγονται βιολογικές τροφές θα πρέπει να ακολουθούν τα κριτήρια του Κανονισμού (ΕΚ) 1804/99 για την κτηνοτροφία.
Τροφές – Συμβατικά λαχανικά και φρούτα	Λαχανικά, πατάτες και φρούτα: Η παραγωγή τους θα πρέπει να έχει γίνει σύμφωνα με τα κριτήρια EUREP-GAP για τα φρούτα και λαχανικά
Τροφές: Ψάρια και μαλάκια	Τα ψάρια στοιχεία πρέπει να προέρχονται από ιχθυοκαλλιέργεια στην οποία ακολουθούνται τα παρακάτω: Η καλλιέργεια είναι σε ισορροπία σε ρυθμούς γεννήσεων και θνησιμότητας ή γίνεται διαχείριση έτσι ώστε να υπάρχει αύξηση του πληθυσμού σε ένα συγκεκριμένο ποσοστό (Κανονισμός (ΕΚ) 2371/2002 άρθρα 4-6 ή ισότιμα). Τα ψάρια έχουν αλιευθεί λαμβάνοντας υπόψη τις αναλογίες που προβλέπονται από το διαχειριστικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή ισότιμο του (Κανονισμός (ΕΚ) 2787/2003) και αυτό πιστοποιείται από το αντίστοιχο σύστημα παρακολούθησης (Κανονισμός (ΕΟΚ) 2847/93).
Τροφές ζωικής προέλευσης - συμβατικές²:	Καλή διαχείριση ζωικών πόρων: Το προϊόν έχει παραχθεί λαμβάνοντας υπόψη τα κατώτατα όρια της ζωικής προστασίας, με βάση τις παρακάτω παρατηρήσεις: 1 Οι χοίροι θα πρέπει να βρίσκονται σε ελεύθερη κτηνοτροφική περιοχή κατά τη διάρκεια της παραγωγής Εξαίρεση: Συγκεκριμένα ζώα δύναται να στεγάζονται το πολύ μια εβδομάδα πριν τη γέννηση. 2 Οι χοίροι δε θα πρέπει να βρίσκονται σε ξύλινους χώρους κατά τη διάρκεια της παραγωγής 3 Θα πρέπει να έχει τοποθετηθεί άχυρο ή αντίστοιχο υλικό, στα κιβώτια μεταφοράς των χοίρων κατά τη διαδικασία παραγωγής.

¹ Το Energy Star δεν ισχύει για server, ηλεκτρολόγια, projectors και κάμερες.

	Βοσκή: Τα βοοειδή θα πρέπει να βρίσκονται σε βόσκηση τουλάχιστον για δύο μήνες ενόσω μεγαλώνουν.
Μεταφορές και Οχήματα - αυτοκίνητα	Τα αυτοκίνητα θα πρέπει τουλάχιστον να συμμορφώνονται με τους κανονισμούς και τα επίπεδα εκπομπών με βάση την Οδηγία 98/69/ΕΚ (EURO III).
Μεταφορές και Οχήματα – μικρά φορτηγά (βάν)	Τα βάν (κάτω των 3500 κιλών) θα πρέπει να συμμορφώνονται τουλάχιστον με τους κανονισμούς και τα επίπεδα εκπομπών με βάση την Οδηγία 94/12/ΕΚ (EURO II).
Μεταφορές και Οχήματα – φορτηγά	Το φορτηγά τα οποία χρησιμοποιούνται για μεταφορές θα πρέπει να συμμορφώνονται τουλάχιστον με τους κανονισμούς και τα επίπεδα εκπομπών με βάση τις Οδηγίες 91/542/ΕΚ ή 96/1/ΕΚ (EURO II).
Παράγοντες/ Συστατικά καθαριστικών – κριτήριο 1	Τα απορρυπαντικά θα πρέπει να είναι άμεσα βιο-αποικοδομήσιμα σύμφωνα με τις προδιαγραφές του OECD (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης), π.χ. βιο-αποικοδομήσιμο πάνω από 60% (με βάση την αναλογία CO ₂ /BOD), ή 70% (με βάση το DOC). ³
Παράγοντες/ Συστατικά καθαριστικών – κριτήριο 2	Οι ενεργές πρόσθετες ουσίες, οι γνωστές προσμίξεις και οι μεταβολίτες, δεν είναι βιο-αποικοδομήσιμα/ ες σύμφωνα με την Οδηγία της ΕΚ 67/548/ΕΟΚ όπως αυτή έχει τροποποιηθεί ⁴ .
Παράγοντες/ Συστατικά καθαριστικών – κριτήριο 3	Οι πρόσθετες ουσίες, οι γνωστές προσμίξεις και οι μεταβολίτες δεν κατηγοριοποιούνται ως τοξικές, πολύ τοξικές, καρκινογενείς, μεταλλακτικές, ή τοξικές για την αναπαραγωγή με την ένδειξη του τοξικού σύμφωνα με την Οδηγία της ΕΚ 67/548/ΕΟΚ όπως αυτή έχει τροποποιηθεί.. ⁵
Παράγοντες/ Συστατικά καθαριστικών – 4	Το προϊόν δεν κατηγοριοποιείται ως επικίνδυνο για το περιβάλλον σύμφωνα με την Οδηγία 1999/45/ΕΚ όπως αυτή έχει τροποποιηθεί.
Χαρτί - 1	Τουλάχιστο το 80% των πρώτων υλών θα πρέπει να προέρχεται από ανακυκλωμένες ίνες
Χαρτί - 2	Το χαρτί / ίνες δεν θα πρέπει να λευκαίνονται με χρήση χλωρίου σε οποιαδήποτε μορφή του.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι για να προσδιοριστούν τα οικολογικά προϊόντα και δεν υπάρχει κάποιος απόλυτα σωστός ή απόλυτα λάθος τρόπος για να γίνει αυτό. Το καλύτερο είναι η επιλογή κριτηρίων ανάλογα με την αγορά έτσι ώστε να γίνεται η αγορά φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων αλλά να γίνονται και οι επιθυμητές αλλαγές στην αγορά. Τα παρεχόμενα κριτήρια σε αυτό το εργαλείο στοχεύουν σε αυτή την κατεύθυνση.

² Συνίσταται, αυτές οι δύο προδιαγραφές να χρησιμοποιούνται και ως κριτήρια απονομής

³ Τα καθαριστικά που περιέχουν φθόριο και περιέχονται σε προϊόντα περιποίησης δαπέδων, εξαιρούνται.

⁴ Τα απορρυπαντικά που βιο-αποικοδομώνται σύμφωνα με τις οδηγίες του OECD (301 A-F), εξαιρούνται από την απαίτηση, δεδομένου ότι όλες οι γνωστές τους προσμίξεις και μεταβολίτες δεν είναι βιο-συσσωρευτικοί. Επίσης εξαιρούνται τα αρώματα και τα μαλακτικά στα προϊόντα περιποίησης δαπέδων.

⁵ Το φθόριο στην οδοντόκρεμα και τα συντηρητικά που κατηγοριοποιούνται ως τοξικά, εξαιρούνται από την απαίτηση όταν βρίσκονται κάτω από το όριο της "βλάβης στην υγεία" ή της "ευαισθητοποίησης".

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το πρόγραμμα LEAP έχει ως στόχο του να βοηθήσει τους δημόσιους προμηθευτές με τις διαδικασίες των πράσινων προμηθειών. Τα 8 εργαλεία καταπιάνονται με τις περισσότερες πτυχές των πράσινων προμηθειών και παρέχουν βοήθεια στους υπεύθυνους προμηθειών και τους ειδικούς σε θέματα περιβάλλοντος στην εισαγωγή μέτρων πράσινων προμηθειών, έτσι ώστε αυτές να αποτελούν τον κανόνα και όχι την εξαίρεση. Μέσα από τα εργαλεία υπογραμμίζεται η σημασία της προσέγγισης των συστημάτων διαχείρισης για τη διασφάλιση της επιτυχίας της εφαρμογής των μέτρων για τις οικολογικές προμήθειες.

Το κεφάλαιο αυτό συγγράφηκε από το Σουηδικό Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (SEMCO, Sweden) και την Global to Local (G2L, Great Britain), με την υποστήριξη άλλων εταιρών του Προγράμματος LEAP.

Παρόλο που οι πράσινες προμήθειες εφαρμόζονται από κάποιους Δήμους, δεν είναι διαδεδομένες στην Ευρώπη. Ένας σημαντικός λόγος για αυτό είναι τα εμπόδια που παρουσιάζονται στους Δήμους, κυβερνητικές ενστάσεις κ.α. Επίσης συμβαίνει λόγω της έλλειψης πληροφοριών για συγκεκριμένα προϊόντα που υπάρχουν στην αγορά, έτσι ώστε να μπορούν να εντοπιστούν και να συγγραφούν οι προδιαγραφές και τα κριτήρια που θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε κείμενα διακηρύξεων.

Το κεφάλαιο αυτό αποσκοπεί στη διάδοση πρότυπων προδιαγραφών και περιβαλλοντικών κριτηρίων για κάποια επιλεγμένα προϊόντα. Τα προϊόντα έχουν επιλεγθεί με βάση τις περιβαλλοντικές τους επιπτώσεις, τις ποσότητες προμήθειας, αλλά και με βάση την κοινή προμήθεια που διεξήχθη στα πλαίσια του LEAP.

Οι πρότυπες προδιαγραφές για διαφορετικά κριτήρια θα πρέπει να είναι μέρος μιας διαδικασίας προμηθειών ενσωματωμένης στη διαδικασία της περιβαλλοντικής διαχείρισης. Οι προδιαγραφές αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εφαρμογή πράσινων προμηθειών και να βοηθήσουν στην εφαρμογή συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης.

Όλες οι προδιαγραφές που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία δημόσιων προμηθειών θα πρέπει να συμμορφώνονται με τη νομοθεσία και δεν θα πρέπει να παραβιάζουν τις νομικές αρχές της Ε.Ε. (ελεύθερη μετακίνηση αγαθών και υπηρεσιών, ελευθερία της καθιέρωσης και αμεροληψία). Επίσης θα πρέπει να ακολουθούνται οι αρχές της αναλογικότητας, προβλεψιμότητας, διαφάνειας και ισότητας. Οι προαναφερθείσες αρχές έχουν ληφθεί υπόψη σε αυτό το κεφάλαιο.

Κάποια από τα προτεινόμενα κριτήρια αναπτύχθηκαν από το Σουηδικό Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (SEMCO) και το εργαλείο τους για τις πράσινες προμήθειες "EKU". Η διαδικασία για την ανάπτυξη των κριτηρίων και των οδηγιών αυτών χαρακτηρίζεται από διαφανή συνεργασία με κατασκευαστές, προμηθευτές, αγοραστές, οργανισμούς οικολογικών σημάτων κ.α. Επιστημονικές και νομικές αρχές συνθέτουν την προσέγγιση που εφαρμόστηκε.

Όπου κρίθηκε κατάλληλο, χρησιμοποιήθηκαν τα κριτήρια της εκστρατείας Procura+. Η εκστρατεία Procura+ στοχεύει να βοηθήσει τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου να εφαρμόσουν πράσινες προμήθειες για μια σειρά σημαντικών αγαθών.